

Ieteikumi Labai komunikācijai ar ģimeni, mazuli zaudējot

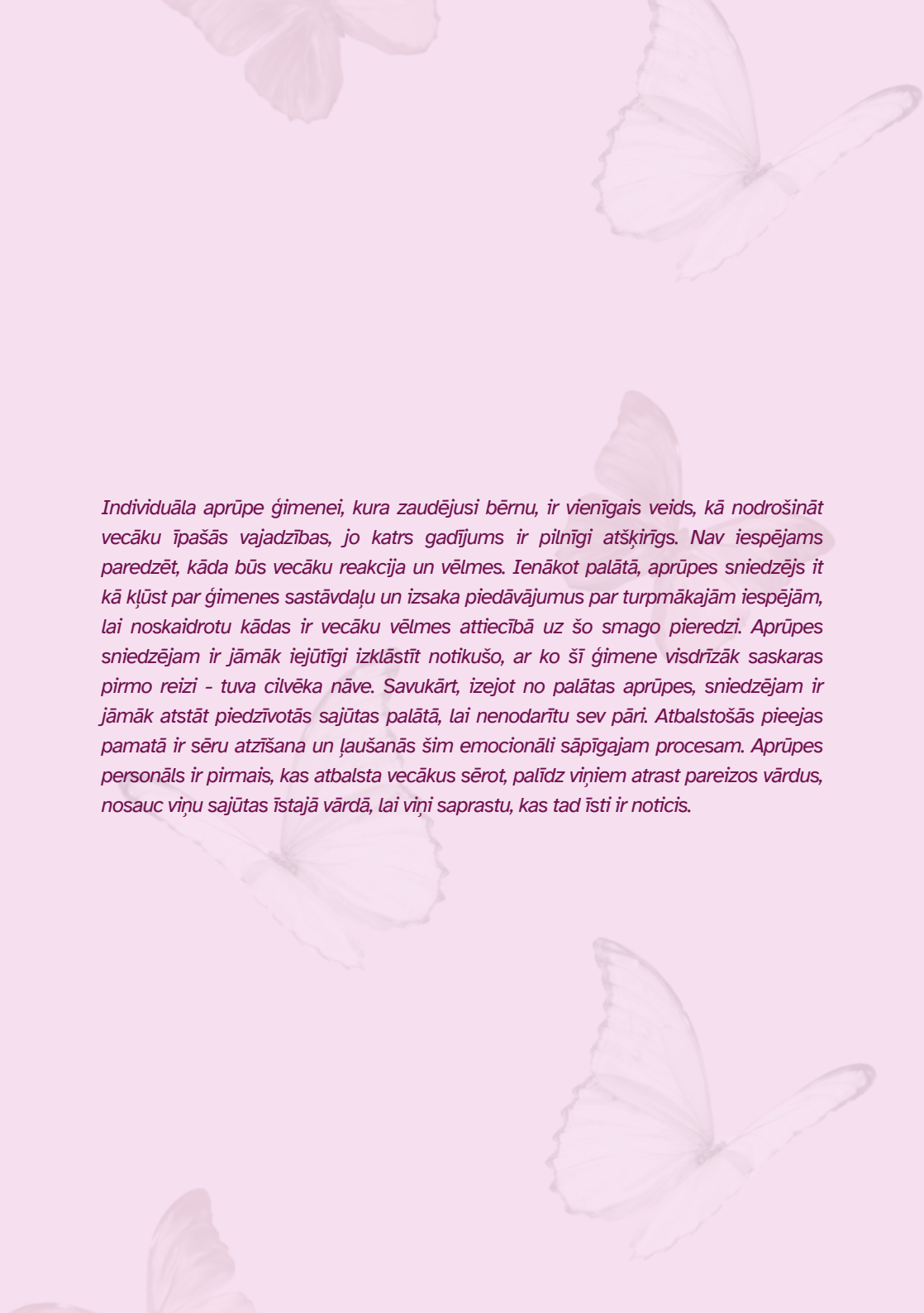

Latvijas Vecmāšu asociācija

Latvijas Vecmāšu Asociācija

Informāciju sagatavoja
Linda Gudre

The background of the page is a light pink color, decorated with several faint, semi-transparent silhouettes of butterflies in various sizes and orientations, scattered across the space.

Individuāla aprūpe ģimenei, kura zaudējusi bērnu, ir vienīgais veids, kā nodrošināt vecāku īpašās vajadzības, jo katrs gadījums ir pilnīgi atšķirīgs. Nav iespējams paredzēt, kāda būs vecāku reakcija un vēlmes. Ienākot palātā, aprūpes sniedzējs it kā kļūst par ģimenes sastāvdaļu un izsaka piedāvājumus par turpmākajām iespējām, lai noskaidrotu kādas ir vecāku vēlmes attiecībā uz šo smago pieredzi. Aprūpes sniedzējam ir jābūt iejūtīgi izklāstīt notikušo, ar ko šī ģimene visdrīzāk saskaras pirmo reizi - tuva cilvēka nāve. Savukārt, izejot no palātas aprūpes, sniedzējam ir jābūt atstāt piedzīvotās sajūtas palātā, lai nenodarītu sev pāri. Atbalstošās pieejas pamatā ir sēru atzišana un ļaušanās šim emocionāli sāpīgajam procesam. Aprūpes personāls ir pirmais, kas atbalsta vecākus sērot, palīdz viņiem atrast pareizos vārdus, nosauc viņu sajūtas īstajā vārdā, lai viņi saprastu, kas tad īsti ir noticis.

Iejūtīga komunikācija

Iejūtīga komunikācija ietver pareizo vārdu, pareizās pieejas un uzmanības atrašanu gan teiktajam, gan kā tas tiek pateikts. Veselības aprūpes speciālisti nevar novērst vecāku emocionālās sāpes un ciešanas, taču, izrādot līdzjūtību un sazinoties iejūtīgi, ir iespējams nodrošināt atbalstu un pieņemošu klātesamību, kas palīdz izvairīties no vecāku ciešanu pastiprināšanas.

Ikvienam darbiniekam, uzsākot sarunu ar vecākiem, ir jāiepazīstina ar sevi un jāizsaka līdzjūtība, piemēram:

*„Man ir ļoti žēl, ka tā ir noticis. Tomēr... (man ir jāveic nozīmētā manipulācija)“
„Izsaku līdzjūtību jums šajā grūtajā brīdī. Vēlos, lai jūs ziniet, ka esmu šeit, lai jums palīdzētu, atbalstītu un sniegtu noderīgu informāciju... ”*

Uzdodiet atvērtus jautājumus, piemēram :

*“Kādas ir jūsu domas un sajūtas par notiekošo?”
“Kā jūs domājat, kas jums šobrīd varētu palīdzēt justies drošāk?”*

Apstipriniet vecāku jūtas, piemēram:

“Es saprotu, ka šī ir sāpīga pieredze, nav nepieciešams slēpt savas jūtas”

Esiet empātiski un atsaucīgi, sauciet lietas īstajos vārdos, piemēram "bērns ir miris nevis bērns ir aizmidzis", u.tml. Atbildiet uz vecāku jautājumiem. Gadījumos, kad kaut kas nav zināms vai nav skaidrs, apņemieties iegūt un noprecizēt vecākiem nepieciešamo informāciju.

Sarunā ar vecākiem lietojiet vārdu “bērns”. Pajautājiet vecākiem, vai bērnam jau ir iedots vārds. Ja nav, tad iedrošiniet vecākus to izdarīt. Ja vārds ir, tad palūdziet atļauju bērnu saukt vārdā. Nenorādiet uz bērnu kā "auglis" vai "tas".

Ja iespējams, nosakiet vienu kontaktpersonu ar zināšanām zaudējumu aprūpē, lai tā būtu pieejama vecākiem un veicinātu aprūpes nepārtrauktību.

Noskaidrojiet, kā vecāki redz un izprot šī brīža situāciju un turpmākos notikumus. Kādas ir viņu zināšanas par pēcdzemdību gaitu un atvadām no bērna. Uzklusiet vecāku gaidas. Sniedziet vecākiem pilnvērtīgu informāciju par veicamo procedūru norisi un iespējamajiem iznākumiem.

Ar mātes piekrišanu, izmantojiet universālu zaudējuma simbolu, ko var diskrēti ievietot sievietes istabā un viņas medicīniskajos dokumentos, lai norādītu, ka bērns ir miris vai ir paredzams, ka viņš mirs. Kā arī nodrošiniet, ka simbols tiek atpazīts un ir saprotams visiem darbiniekiem, kas nodrošinās aprūpi.

Saprotiet, ka vecāki var justies nepārtiecināti un nedroši par saviem lēmumiem. Tādēļ, lai izskaidrotu vai pastāstītu, kādas vēl ir iespējas, izmantojiet ietvaru “citi cilvēki”, piemēram, “Citiem vecākiem noderīgs šķita...”, lai palīdzētu vecākiem formulēt lēmumus un palīdzētu viņiem izzināt iespējas, kā arī noskaidrot, kas viņiem ir svarīgs, nepieciešams, piemērots, pieņemams.

Ja vecāki vēlas, kopā ar viņiem var izstrādāt bērna piedzimšanas un nomiršanas aprūpes plānu, ietverot tajā arī tās darbības, kuras tiek nodrošinātas dzīvi dzimušam bērnam, piemēram, āda-āda kontakts, mazgāšana, gērbšana, vārda došana, utml.

Pārtiecīniet vecākus, ka pret viņu bērnu izturēsies uzmanīgi un ar cieņu.

Atbildiet uz jautājumiem, kas vecākiem var būt svarīgi, piemēram, ja viņi vēlas zināt, kur šobrīd atrodas viņu bērns un vai viņiem vēl būs iespēja viņu ieraudzīt un atvadīties.

Vecāku atzīšana un atbalsts piemiņu veidošanai

Tā sākas ar bērna nāves atzīšanu un iekļauj arī attiecības, kuras vecāki ar savu bērnu, iespējams, jau ir iepriekš izveidojuši. Aprūpe, kas godina viņu bērnu un atzīst viņus kā vecākus, kaut arī viņiem nav dzīva bērna, ko vest mājup, ir būtiskākais cieņas un atbalsta izrādīšanas nosacījums. Ja izturēsieties pret bērnu ar rūpību un cieņu, kas tiek piešķirta dzīvam bērnam, tas var palīdzēt apstiprināt un normalizēt vecāku pieredzi. Dažas darbības veselības aprūpes profesionāļiem ir viegli īstenojamas, un tās ir nozīmīgas, piemēram, vārda došana bērnam, saruna ar bērnu un bērna apģērbšana. Veselības aprūpes speciālistiem ir būtiska loma, dodot vecākiem iespēju iesaistīties vienkāršās vecāku aktivitātēs, kas veicina vecāku atzīšanu.

Pārtieciniet vecākus, ka pret viņu bērnu izturēsies uzmanīgi un ar cieņu.

Aprūpējot bērnu, izmantojam iekļūstīgu un gādīgu valodu un saudzīgas darbības.

Sniedziet pilnvērtīgu informāciju par bērnu, piemēram, kāds ir bērna svars, garums, matu krāsa u.c.

Informējiet vecākus, ka viņiem ir iespēja saņemt bērna fotogrāfiju, pēdu un roku nospiedumus un piedzimšanas apliecību. Sagatavojiet to.

Atbalstiet vecāku darbības, piemēram, bērna turēšanu, mazgāšanu, saģērbšanu.

Piedāvājiet vecākiem iespēju redzēt un turēt savu bērnu tūlīt pēc piedzimšanas, ieskaitot āda-āda kontaktu.

Atbalstiet vecāku lēmumus redzēt un turēt vai neredzēt un neturēt savu bērnu, pieņemot, ka jebkurš lēmums ir atbalstāms un, ka vecāki var arī mainīt savu sākotnējo lēmumu.

Sagatavojiet vecākus bērna redzēšanai un turēšanai, sniedzot būtisku informāciju par bērna fizisko izskatu, izmēru, ādas krāsu un temperatūru u.c.

Sniedziet vecākiem informāciju par pieejamām apbedīšanas, kremēšanas un bērnu iespējām un atbalstiet viņus nesteidzīga lēmuma pieņemšanā.

Parūpējieties, ka vecāki atstāj stacionāru, zinot nepieciešamo kontaktinformāciju, kur saņemt diennakts papildu atbalstu un rakstisku informāciju par pastāvīgajiem atbalsta avotiem (tālruni, tiešsaistē un klātienē), ieskaitot vecāku atbalsta organizācijas. Pieņemiet, ka vecāku atbalsta vajadzības un vēlmes atšķiras un to, ka drukātā informācija tikai papildina, bet neaizstāj empātisku klātienē saziņu.

Ja iespējams, nodrošiniet, lai māte pēc izrakstīšanās no stacionāra saņemtu vismaz vienu zvanu vai apmeklējumu no apmācīta „zaudējuma speciālista”.

Visiem vecākiem piedāvājiet tikšanos, kas notiek 12 nedēļu laikā pēc bērna nāves, kuru vada veselības aprūpes speciālists, kuram ir pieredze atgriezeniskās saites sniegšanā vecākiem un, kuriem ir zināms attiecīgais gadījums un kurš spēj pievērsties bērna nāves klīniskajiem un emocionālajiem aspektiem.

Teksta redaktori: Linda Veidemane un Vija Bathena - Krastiņa

Vizuālais noformējums: Karīna Veidemane

2023